

1. Pontius Pilatus krijgt een boodschap van zijn vrouw

Wie weet is Pontius Pilatus zijn huis weer binnengelopen, na die rechtzitting 's morgens vroeg, en heeft hij het wel gezegd tegen zijn vrouw: 'Procula (volgens de traditie heette ze Procula, of Claudia Procula. Of het ook echt zo is, weten we niet zeker, maar het kan best)! Procula! Bedankt voor je boodschap! Ik heb natuurlijk je wijze raad opgevolgd! Zoals altijd heb ik heel goed naar je geluisterd. Je had helemaal gelijk: Hij is rechtvaardig. Volgens mij heeft Hij geen enkel strafbaar feit gepleegd.' 'O, daar ben ik blij om, Pontius, dat je dat zegt. Dat is echt een pak van mijn hart, weet je dat? Dus je hebt Hem vrijgelaten. Wat vonden die Joodse leiders daarvan?' 'Vrijgelaten? Nee, Proculatje, je schreef op dat briefje: Laat je toch niet in met deze rechtvaardige. Nou, dat heb ik gedaan. Ik heb me er niet mee bemoeid. Ik heb een schaal water laten halen, ik heb mijn handen gewassen, en ik heb het heel duidelijk gezegd: Ik wil hier niets mee te maken hebben! Ik ben onschuldig aan Zijn bloed. Jullie moeten zelf maar zien wat de gevolgen zijn. En toen heb ik Jezus meegegeven, en gezegd: Zoek het maar uit. Als strafrechter zie ik geen enkele reden om Hem te veroordelen, maar dit is blijkbaar iets in jullie godsdienst, nou, doe dan maar wat jullie niet laten kunnen. Wat sta je nou te kijken, Procula? Er kwam bijna een opstand hoor! Weet je wel waar dat toe zou kunnen leiden?! Ik móést wel! Dan maar die éne, en niet een totale chaos. Maar hé, meisje, kijk niet zo geschokt. Ik heb toch duidelijk afstand genomen van die veroordeling? Door dat briefje van jou heb ik mijn handen gewassen!' 'Dus, Pontius, als ik het goed begrijp heb jij een rechtvaardige laten kruisigen? Jij? De hoogste rechter in Judea...?' Ja, zo kan het best gegaan zijn... Maar zeker weten doen we het natuurlijk niet. Wat weten we dan wél zeker, over die vrouw van Pontius Pilatus? Nou, eigenlijk maar twee dingen. Ten eerste dat ze Jezus een Rechtvaardige noemt, en ten tweede, dat ze in een droom veel om Hem heeft geleden.

2. Pilatus' vrouw herkent en erkent Jezus als 'Rechtvaardige'

Eerst dit: ze heeft heel duidelijk ontdekt dat Jezus een Rechtvaardige is. Zij, een Romeinse vrouw, heeft een veel scherper zicht op Jezus dan dat Joodse publiek, dat daar staat te schreeuwen. Mattheüs schrijft als Jood voor een Joods publiek. En hij zegt als het ware: 'De niet-Joden om ons heen hebben het soms eerder in de gaten dan wijzelf. Zoals de wijzen uit het oosten, uit dat verre land, al geschenken brachten naar de kleine Jezus, terwijl er vanuit Jeruzalem niemand was die de pas geboren Koning der Joden ging zoeken. Vanuit Jeruzalem werd er alleen maar een leger op pad gestuurd om te proberen Jezus te vermoorden. En hier is het wéér zo. De Joodse leiders zijn verblind, zij willen maar één ding: dat Jezus gekruisigd wordt, als een misdadiger. Maar deze Romeinse vrouw, die beseft dat Jezus rechtvaardig is.' Zo laat Mattheüs zien dat God altijd verder gaat. Hij is begonnen met Israël, maar Hij gaat met Zijn Evangelie de wereld in. Mattheüs schudt als het ware zijn Joodse lezers wakker: 'Zié het nou toch! Hij is de Messias! De Rechtvaardige! Denk maar aan Jesaja 53: "Door Zijn kennis zal Mijn knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, en hun ongerechtigheden zal Hij dragen." Mattheüs heeft hart voor het Joodse volk, zijn eigen volk! Hij wil zo graag dat het open ogen krijgt voor Messias Jezus. En in de kerk moeten we dat steeds weer tegen elkaar zeggen: Israël is het volk waarmee God begonnen is, en met Israël heeft Hij een bondgenootschap gesloten, een verbond voor eeuwig. Israël is Gods volk, en God Zelf zegt in Zacharia 2: 8: 'Wie Mijn volk aanraakt, raakt Mijn oogappel aan'. Jezus zegt in Johannes 4: 'Het heil is uit de Joden'. Als je veel houdt van de God van Israël, dan groeit er ook vanzelf liefde in je hart voor Zijn volk Israël. Dat betekent niet dat het Israëlietische kabinet alles goed doet. De profeten in de Bijbel zijn soms snoeihard in hun kritiek op de koningen van Israël. Dat Israël Gods volk is, geeft op geen enkele manier een soort vrijbrief om dingen te doen die dwars tegen Gods wil ingaan. Maar het omgekeerde is ook waar: ook al zou Israël nóg zo ver bij God vandaan dwalen, het is en blijft het volk waarmee Hij ooit begonnen is, het volk van het verbond. Mattheüs verlangt ernaar dat steeds meer van zijn Joodse volksgenoten Jezus gaan

herkennen als de Messias die al lang geleden beloofd is. Dat is ook precies de reden waarom juist Mattheüs vertelt over die Romeinse vrouw van Pilatus. Om zijn Joodse lezers te stimuleren: 'Zij had het tóén al door: Jezus is de Rechtvaardige! Zij, een buitenstaander, zij begreep het!'

Mensen van buiten zien de dingen soms scherper. Daarom is het zo prachtig als een gemeente bestaat uit mensen met een kerkelijke achtergrond én mensen van buitenaf, nieuwkomers. Misschien ben jij ook een nieuwkomer, heb je geen kerkelijke achtergrond en ben je op de één of andere manier geraakt, en op zoek gegaan. Misschien voel je weleens een beetje een



Domenico Fetti: Ecce Homo

vreemde eend in de bijt in die hele wereld van kerk en geloof. Maar je bent zéker niet de enige. En juist jouw bijdrage is voor de gemeente goud waard! Juist als je van buiten komt, zie je de dingen vaak scherper dan iemand die altijd al mee heeft gelopen. Procula, de Romeinse vrouw, heeft het veel eerder door dan de meeste Joden: 'Jezus is een Rechtvaardige!' Een Rechtvaardige. Heb je daar weleens over nagedacht, wat dat betekent? 'Deze Rechtvaardige'? Dat is iemand die onschuldig is. Iemand die helemaal volgens het recht van God heeft geleefd. Beseft je, dat

daar, voor Pilatus, een onschuldige staat?! Iemand die onschuldig wordt gemarteld, geselsd, bespot, in het gezicht gespuugd, en dan letterlijk uit Jeruzalem, en uit de mensengemeenschap, en uit deze hele wereld wordt uitgekotst? 'Wég met Hem! Kruisig Hem!' Een onschuldige! Een rechtvaardige!

Een half jaar geleden overleed Lucia de Berk. Lucia de B., zo werd ze bekend. Zij werd in maart 2003 gevangen gezet omdat ze minstens vijf moorden gepleegd zou hebben. Ze werd veroordeeld tot levenslang. Maar in 2008 werd haar zaak heropend, en ze bleek onschuldig te zijn. In 2010 werd ze vrijgelaten. Er is zelfs een film gemaakt over haar leven, die film heet Lucia de B. Dat is wat! Als je je dat eens even indenkt, dat je onschuldig tot levenslang wordt veroordeeld, als seriemoordenaar. Ook al word je uiteindelijk vrijgelaten, je leven is wel voorgoed getekend.

Terwijl je niets gedaan hebt! Ja, en dat geldt voor Jezus Christus nog in véél sterkere mate. Want ieder mens maakt fouten. Ieder mens zondigt. Ieder mens heeft zijn gemene momenten. Maar déze Mens niet. Onschuldig! Hij is de Rechtvaardige. In alle opzichten. En juist daarom kunnen ze zijn bloed wel drinken, daar in Jeruzalem, voor het gerechtshof van Pilatus. Want als er een Rechtvaardige in je leven binnenkomt, iemand die zonder enige zonde is, dan word je ontmaskerd. Dan komt alles aan het licht. En dan komt je positie in gevaar. Jezus prikt erdoorheen, door de schijnheiligheid van de orthodoxe Farizeeën, maar net zo goed door de vrijzinnigheid van de Sadduceeën, die niet geloofden in een opstanding van de doden. 'Jullie dwalen wel heel erg,' zei Jezus. Jezus prikt ook door de ijdelheid heen en de opgeblazen ego's van mannen, vooral mannen, die graag in het middelpunt staan. En Hij, de Rechtvaardige, juist die Rechtvaardige, komt op voor de zondaren aan de rand van de samenleving, waar de rest zijn neus voor optrekt. Hij, de Rechtvaardige, ontmaskert. Hij legt alles bloot wat scheef zit. Alles! Wat legt Hij bloot, als Hij in jouw leven naar binnen komt? En in uw leven? Wat gebeurt er als Hij binnenkomt, de Rechtvaardige? Hij wijst het precies aan, beseft dat wel! De zere plekken. Het valt echt niet mee als er een Rechtvaardige gaat rondkijken in je hart. En in je administratie. En in je laptop. En in je telefoon. Ze staan niet voor niets te schreeuwen, daar op dat plein: 'Hij moet gekruisigd worden! Laat Barabbas maar vrij!' Maar die Rechtvaardige is ook degene die al die schuld, al die zonde, al die ellende, al die fouten, al die chaos, op Zijn schouders neemt, en het torst. Waarom? Om het weg te dragen. Die Rechtvaardige gaat rond, als de grote Vuilnisman, om alle viezigheid en vunzigheid en zonde en onzuiverheid uit ons leven

weg te nemen. Hij wil ons leven schoonwassen. Helemaal nieuw. Opgeruimd. Dat je geweten je niet meer aanklaagt. Dat het niet meer wroet en wringt. Hij staat daar, voor Pilatus, en Hij zegt niets. Hij verweert Zich niet, Hij probeert niet te vluchten, nee, Hij ondergaat deze straf, en deze vernederingen, want Hij heeft ervoor gekozen! Bewust is Hij deze weg gegaan, als Rechtvaardige, om in onze plaats de straf van God voor de zonde te dragen. Hij is de enige die dat kan. Want hoe zou een onrechtvaardig mens de straf kunnen overnemen van iemand die ook onrechtvaardig is? Dat kan toch niet? Als je nou zelf failliet bent, dan kun je toch geen borg staan voor iemand die een nieuwe lening wil afsluiten? Maar Jezus is de Rechtvaardige. Hij gaat de weg naar het kruis. Voor ons! Voor jou, voor u en voor mij. En Hij zegt het vandaag: 'Mijn kind, wat is het dat jij meetorst? Wat je vasthoudt, als een blok aan je been? Geef het aan Mij! Ik geef je de ruimte, de vrijheid, een nieuw begin.' Dat is nou Zijn wonderlijke aanbod! Jezus maakt van 'mensen met een verleden' 'mensen met een toekomst'. En daardoor: mensen die kunnen leven in het heden. En mensen die de kracht krijgen om daarom ook weer naar een ander toe te gaan en dingen recht te zetten.

3. Pilatus' vrouw heeft veel geleden om Jezus

'Laat je niet in met die rechtvaardige, Pontius, want ik heb vandaag in een droom veel om Hem geleden.' Procula, ze heeft Jezus herkend als een rechtvaardige. 'En', zegt ze erbij, 'dat komt zeker ook door die droom: véél heb ik om Hem geleden.' Zó staat het er in de oorspronkelijke, Griekse tekst. Het woordje 'veel' staat vooraan, krijgt extra nadruk: 'Véél heb ik om Hem geleden.' Procula is er heel zeker van: deze droom is niet zomaar een droom geweest. Deze droom moet een diepere betekenis hebben gehad. Zoals trouwens indertijd ook die wijzen uit het oosten door God werden gewaarschuwd in een droom, om niet terug te keren naar Herodes. Veel dromen zijn gewoon: dromen. Maar soms heeft een droom betekenis, soms helpt een droom je om dingen te doorzien. En dan kun je soms tot de conclusie komen: 'Dit moet wel een boodschap van God zijn geweest.' Als christenen zeggen we dan tegen elkaar: 'Je moet een droom wel altijd toetsen aan de Bijbel. Is de boodschap in lijn met wat de Bijbel zegt? Is de droom van Procula in lijn met de Bijbel? We hebben het toch gelezen? Exodus 23: 6: 'U mag het recht van de arme onder u niet buigen bij zijn rechtszaak. Houd u ver van bedrieglijke zaken. Een onschuldige en een rechtvaardige mag u niet doden', en al eerder, in vers 2: 'U mag de meerderheid niet volgen in het kwaad.' 'Ja maar Procula, je had ze eens moeten zien, al die mensen die daar stonden te schreeuwen: Kruisig Hem! Kruisig Hem! Ik kan toch niet op tegen al die mensen? We kunnen hier toch geen opstand gebruiken? Hoe moet ik in mijn eentje....' 'Pontius, goed blijft goed, ook al doet niemand het, en kwaad blijft kwaad, ook al doet iedereen het.' 'U mag de meerderheid niet volgen in het kwaad.' Even een vraag: jouw ideeën over goed en kwaad, over wat wel kan en wat niet kan, waar ontleen je die eigenlijk aan? Aan de publieke opinie, of aan de Bijbel? 'Ja, maar: in deze tijd...' Hoezo: in deze tijd? 'U mag de meerderheid niet volgen in het kwaad.' Procula krijgt een droom, een droom in lijn met de Bijbel. Een droom waarin ze niet alleen Jezus zéé: nee, ze lijdt, véél lijdt ze, om Hem. Hoe? Dat staat er niet bij. Maar het is afschuwelijk. Badend in haar zweet wordt ze wakker. Ze is één van de eerste mensen die lijdt om Jezus. Heb jij eigenlijk weleens geleden om Jezus? Heb je er weleens van wakker gelegen, van wat Hij deed voor jou? En wat Hij lééd voor jou? Waar het deze lijdenstijd om draait, is dat we ons concentreren op Jezus' lijden. Voor ons.

4. 'Dit leed ik voor jou, wat doe jij voor Mij?'

Een jonge edelman, graaf Ludwig von Zinzendorf, werd er in de 18e eeuw door zijn ouders op uit gestuurd: 'Joh, je studie is klaar, nou moet je wat van de wereld zien. Maak eens een paar grote reizen, praat met mensen, bezoek musea, verruim je blik.' Toen kwam Ludwig in Düsseldorf terecht, en hij bezocht een museum. Daar hing een schilderij, van Domenico Feti, met de titel: 'Ecce homo', 'Zie de Mens.' Op dat schilderij zag hij de lijdende Christus. Onder dat schilderij stond een vraag: 'Dit heb ik voor jou geleden. Wat doe jij voor Mij?' Toen de jonge graaf dat las, stond

hij als aan de grond genageld. Jezus had alles over voor mij! Wat doe ik voor Hem? Vanaf dat moment heeft hij zijn leven radicaal omgegooid, en is de grondlegger geworden van de Herrnhuter zendingsbeweging, één van de grootste zendingsbewegingen ooit in de geschiedenis. Vanuit het Duitse Herrnhut werden mensen de wereld ingezonden, naar allerlei landen, onder andere naar Suriname, waar de Evangelische Broedergemeenten werden gesticht. Von Zinzendorf schreef ook liederen. Straks zingen we zijn meest beroemde lied: 'Jezus, ga ons voor.' 'Ik heb vandaag in een droom veel om Hem geleden.' Weet je wat dat betekent? Dat je in je leven accepteert, dat de dingen soms anders lopen dan je zou willen, omdat je de weg met Jezus Christus wilt gaan. Dat je het lijden aanvaardt, bewust. 'Ik heb allerlei kansen gehad,' zegt iemand, 'gouden kansen in mijn carrière. Maar ik wist dat het voor mij niet goed zou zijn. Het zou me zó hebben opgeslokt, dat ik bij God vandaan was gedreven. Het zou me misschien mijn huwelijk hebben gekost. Ik ben best ambitieus, eigenlijk heel erg een Streber, en het is altijd een pijnpunt voor me gebleven. Maar toch ben ik blij dat ik het niet heb gedaan. Ik ben trouw geweest aan Jezus Christus, en dat vind ik veel belangrijker.' En omgekeerd is er die ander, die zegt: 'Als het aan mij had gelegen, dan was ik veel vaker thuis geweest. Dan had ik veel meer genoten van het leven. Maar ik zag de nood om me heen, ik zag wat er allemaal nodig was, en toen ben ik me toch gaan inzetten: in het bedrijf, in de ondernemingsraad, in de gemeenteraad, in de kerk. Ik heb het nooit gezocht, maar ik kon er niet onderuit. Het heeft me bloed, zweet en tranen gekost, en ik heb heel wat nachten wakker gelegen, maar ik heb er geen spijt van. Het was voor mij de weg achter Jezus aan.' Of je bent jong en je denkt: 'Geloven zelf, dat vind ik niet zo moeilijk. Maar er zitten kanten aan die wel moeilijk zijn. Altijd weer als ze bij mij in de klas, of op mijn werk, plannen maken, moet ik weer heel bewust afwegen: waar doe ik wel aan mee, waar doe ik niet aan mee? Sommige films gaan voor mij over de schreef, en dan haak ik af. Of als ze heel racistische moppen tappen, dan wil ik toch ook weer laten merken dat ik daar anders tegenaan kijk. En de zondag is voor mij anders dan andere dagen. Ik vind het vaak moeilijk om een weg te zoeken. Want behalve mijn vrienden zijn er ook nog mijn ouders. Daar voel ik me vaak tussenin staan, maar uiteindelijk ben ik zelf verantwoordelijk naar God. De weg achter Jezus aan is echt vaak niet makkelijk. En toch wil ik die weg gaan.' En weer een ander zegt: 'De weg van Jezus, de weg door de diepte? Dat is bij mij mijn huwelijk. Maar ik blijf knokken. Ik probeer het te accepteren, dat het bij ons nooit optimaal zal zijn. Dat ik moet leven met deze moeite. Maar ik probeer het, zo lang mogelijk. En ik merk dat die strijd me juist dichterbij Jezus.' Misschien herken je dat: lijden kan je dichterbij brengen bij de Here Jezus. Ja, je kunt je ook van Hem afkeren, radicaal. Maar je kunt er ook dichterbij Zijn hart komen. Waarom stuurde Procula haar boodschap? Waarom ging ze zich opeens bemoeien met het werk van haar man? Waarom ging ze zich inzetten voor de vrijlating van een Joodse rabbi? Omdat het lijden, in die ene nacht, haar heel dicht bij Hem had gebracht. 'Véél heb ik om Hem geleden.' Er zijn in die eerste eeuwen hardnekkige geruchten rondgegaan dat Procula christen geworden is. En dat zou me ook niks verbazen. De Grieks-Orthodoxe kerk heeft haar zelfs heilig verklaard: Santa Procula. Misschien heeft ze ooit wel in een christelijke samenkomst gezeten, en daar gehoord hoe werd voorgelezen uit Mattheüs 27. Dan hoorde ze haar eigen boodschap. 'Laat je toch niet in met die Rechtvaardige, want ik heb vandaag in een droom veel om Hem geleden.' En misschien heeft ze toen wel gedacht, vol verwondering: 'Ik zei tegen Pontius: bemoei je niet met die Rechtvaardige. Maar die Rechtvaardige bemoeide Zich wel met Mij. Hij gaf Zijn leven, ook voor mij. Ik zei dat ik veel had geleden om Hem. Maar pas later ontdekte ik hoeveel Hij leed om mij. Hoe onbeschrijfelijk veel.' Dat Hij zoveel leed, voor jou, voor u, voor ons allemaal, dat tekent Zijn liefde. Daarom: bemoei je juist wél met die Rechtvaardige! Laat je wél in met Hem! Zoek Hem in je gebed. Geef Hem je leven! Volg Hem na. Laat je door Hem inschakelen in Zijn werk. Want Hij is het zó waard. Hij liet Zich wél in met jou! Hij deed alles voor jou. Wat doe jij voor Hem? Amen.